

РЕШЕНИЕ № 296
гр.София, 10 юли 2009 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, ПЪРВО наказателно отделение, в съдебно заседание на 08 юни 2009 година в състав

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕЛЕНА ВЕЛИЧКОВА

ЧЛЕНОВЕ: ЕВЕЛИНА СТОЯНОВА

НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ

при секретар Румяна Виденова

и в присъствието на прокурора Руско Карагогов

изслуша докладваното от съдията Николай Дърмонски

касационно дело № 295/2009 година.

Производството е по касационна жалба от повереника на частната обвинителка А. Л. С. от София адв. Е. Живкова от САК, допълнена от другия ѝ повереник адв. В.Веселинова от САК срещу въззивно решение № 470/19.01.2009 г. по ВНОХД № 792/2008 г. на Апелативен съд-София с доводи за наличие на касационните основания по чл.348 ал.1 т.1, 2 и 3 от НПК, като се иска отмяната му и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

Прокурорът от Върховната касационна прокуратура дава заключение за основателност на жалбата.

Жалбоподателката С. поддържа в производството пред касационната инстанция подадената от нея жалба чрез поверениците си адв. В.Веселинова и адв. Е. Живкова от САК.

Подсъдимите Г. З. и С. К. чрез процесуалните си представители адв. М. Делчева, адв. Т.Трендафилов и адв. Л. Рангелов от САК, а първият и лично, молят касационната жалба да бъде оставена без уважение.

Върховният касационен съд разгледа жалбата в пределите на правомощията си по чл.347 от НПК и за да се произнесе, взе предвид следното:

С присъда № 38/17.07.2007 г., постановена по НОХД № 4456/2005 г. на Софийски градски съд отговорността на подсъдимия В от София е ангажирана за извършено на 03.05.2005 г. в София престъпление по чл.123 ал.1 от НК и при условията на чл.78а ал.1 вр.чл.2 ал.2 от НК е освободен от наказателна отговорност и му е наложено административно наказание глоба в размер на 1000 лв в полза на Държавата, като е признат за невинен и е оправдан по първоначално предявеното му обвинение да е допуснал нарушения на разпоредби на Закона за здравословни и безопасни условия на труд, на Наредба № 7 за минимални изисквания за здравословни условия на труд при използване на работно оборудване и на Наредба за техническа експлоатация на енергообзавеждането в причинна връзка с причинения по непредпазливост съставомерен престъпен резултат.

Със същата присъдата останалите двама подсъдими по делото С. П. К. и Г. Г. З., двамата от София, са признати за невинни по същото време и място, по непредпазливост да са причинили при независимо извършителство и с подс. В. Каменов смъртта на В. П. М. от София, поради немърливо изпълнение на правно-регламентирана дейност, представляваща източник на повишена опасност и са оправдани по обвиненията им за извършени от тях престъпления по чл.123 ал.1 от НК.

Присъдата е била протестирана от Софийска градска прокуратура в оправдателната ѝ част за подсъдимите К. и З. с оплаквания за необоснованост, незаконосъобразност и при допуснати съществени нарушения на процесуалните правила и заради явна несправедливост на наложеното на подс. Каменов наказание глоба с искане за отмяната ѝ и постановяване на нова осъдителна за подсъдимите К. и З. присъда, както и завишаване размера на наложеното на подс. Каменов административно наказание до максимално предвидения в чл.78а ал.1 от НК размер на глобата.

Тя е била обжалвана и от повереника на частната обвинителка А. С. адв. Н. Беров от САК първоначално с бланкова жалба против постановената присъда спрямо тримата подсъдими като необоснована, незаконосъобразна, постановена при допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, допълнена с доводи в законния срок с искане за отмяната ѝ и връщане на делото за ново разследване на прокурора за привличане и на други лица към наказателна отговорност за причинения ѝ вредоносен резултат.

Въззивна жалба е била подадена и от защитника на подсъдимия адв. В. Каменов адв. Д. Янков от САК с оплаквания за незаконосъобразност-неправилно приложение на материалния закон, заради допуснати съществени нарушения на процесуалните правила и явна несправедливост на наложеното му наказание с искане за отменяването ѝ и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на първоинстанционния съд.

С въззивно решение № 189/24.04.2008 г. по ВНОХД № 1242/2007 г. обжалваната присъда е била потвърдена изцяло.

По касационна жалба на частната обвинителка А. С. Върховният касационен съд с решение № 299 от 21.07.2008 г. по н.д. № 298/2008 г. на III н.о. е отменил въззивното решение в частта му относно потвърждаването на първоинстанционната присъда за оправдаването на подсъдимите К. и З. и в тази част делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд с конкретни указания за отстраняване констатираните пропуски при анализа на доказателствената основа и за правилното приложение на материалния закон.

При новото разглеждане на делото с решение № 470 от 19.01.2009 г. по ВНОХД № 792/2008 г. Софийският апелативен съд отново е потвърдил "изцяло" първоинстанционната присъда на СГС.

Както в първоначално подадената касационна жалба, коригирана впоследствие съобразно указанията на ВКС в определение № 170/07.04.2009 г. по н.д. № 139/2009 г. - III н.о., поверениците на частната обвинителка А. С. адв. В.Веселинова и адв. Е. Живкова поддържат оплакванията си за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила при анализа на доказателствените материали по делото, за неправилно приложение на материалния закон и за явна несправедливост на "наложеното наказание" с искане за отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане за изпълнение на задължителните за въззивната инстанция указания на предишния състав на ВКС, включително и за "увеличаване на наложеното наказание".

Върховният касационен съд, Първо наказателно отделение намира касационната жалба за **ОСНОВАТЕЛНА** по следните съображения:

В отменителното решение № 299/21-07.2008 г. по н.д. № 298/2008 г. на III н.о. ВКС подробно се е занимал с въпросите : установено ли е каква е причината за смъртта на пострадалия В. М. , в резултат на какво се е стигнало до наличие на електрическо напрежение от около 180 волта в чашата на фонтана и какви нарушения са констатирани експертите относно проектирането и строителството му, включително на вътрешното му осветление и последиците от некомпетентна намеса или опит за ремонт на част от тази елинсталация. Както се установява от мотивите на атакуваното второ въззивно решение, проблемът и този път не е в извличането на правно релевантните факти, а в тяхната оценка. Провел допълнително съдебно следствие, вън от вниманието на съда отново са останали съществена част от изводите на техническата експертиза, главно по т.1 и 2 от допълнителното заключение.

Прието е (и по това не се спори между страните), че за вътрешното осветление на фонтана не е бил изготвен съответен проект, въпреки отразеното в проекта на елчастта за външното осветление на КИЦ "Славейков" в София и въпреки твърденията на подс. К. , на наетия от него за изпълнение на възприетата елсхема на вътрешното осветление св. Т, на проектантите на елчастите на обекта св. М. П. и св. К, на чиито показания с основание не е дадена пълна вяра. За последните това им процесуално поведение е оправдано,

доколкото с показания за противното биха се уличили в престъпление, но за подс. К. като главен изпълнител на обекта усложненията по време на строителството не го правят добросъвестен и не го оневиняват.

Изискването за изготвяне на съответен проект за отделните СМР, освен законодателна опора, намира своето основание в отговорността на автора му всеки проект да е компетентно изготвен, да е съобразен със съответните нормативни изисквания, а това означава да дава правилно решение на поставената задача, т.е. да се предлага осъществяването ѝ по начин и с отговарящи на изискванията за безопасност елементи. Затова и законът изисква проектантът да има съответната правоспособност, в някои случаи защитена и с получаването на съответен лиценз за осъществяване на такава проектантска дейност, както и задължението му да упражнява авторски надзор при осъществяване на съответните СМР. Пита се как в случая такъв контрол е бил осъществяван от св. П св. Камиларов, след като липсва разработен проект за вътрешното осветление на фонтана. Обстоятелството, че те били предявили претенции към качеството на влаганите осветителни тела с посочена от тях чуждестранна и наложила се на пазара фирма не значи, че те са изпълнили задълженията си като "проектанти" на тези СМР. Задължение на изпълнителя подс. К. е било да договори изготвянето на такъв проект и да изпълни СМР в съответствие с него. Всяка негова промяна е следвало да бъде отразена или в допълнителен проект, или в заповедната книга за обекта. Оказало се е обаче, че както няма такъв проект, така и заповедните книги са станали две, няма отразявания на разпореждания по изграждането на вътрешното осветление на фонтана. Експертите са констатирани и как от първоначалната идея всяко осветително тяло в чашата на фонтана да има отделен трансформатор в отделна ниша на разстояние до 2,80 метра (каквато е била щатната дължина на капсулования кабел към всяка лампа на 12 волта, заложен от производителя), се е стигнало до изпълнението четири трансформатора да бъдат поставени в обща пластмасова кутия, осигуряваща влагозащита на трансформаторите (които могат да работят безопасно само в "суха" среда), поставена свободно в ниша от външната страна на фонтана, но под нивото на тротоара, което е довело до заливането ѝ с вода, попадането на такава след време вътре в кутията и до провокиране работата на трансформаторите, в конкретния случай – с прехвърляне на напрежение 220 волта към кабела, който е бил включен към лустър-клемата да подава 12 волта напрежение на осветителното тяло откъм ул."Гладстоун". Няма данни тази промяна да е намерила отражение с промяна на архитектурния проект с посочване на нишата, където е била поставена трансформаторната кутия (ако това е било нужно). Тя обаче се е отразила върху изграждането на елмрежата, наложило кабелите, водещи от четирите трансформатора до всяко от четирите осветителни тела да бъдат удължени, направено от св. Т. Заради това се е появила необходимостта щатните, капсуловани от производителя към тези тела кабели да бъдат "внимателно" навивани в чашата на всяко от тях и затварянето им под декоративната гривна. Проявата на невнимание впоследствие е довело до защипването на един от тези кабели, до нарушаване на изолацията на двете му жила и до "даването им на късо", а при наводняването на трансформаторната кутия и ръждата по трансформаторите се е стигнало до недопустимото прехвърляне на напрежение 220 волта към наранения кабел и до офазяване на гривната на осветителното тяло с поява на опасно напрежение в чашата на фонтана. Експертите са категорични, че при този начин на изпълнение на вътрешното осветление с така вложените материали е било въпрос на време да се стигне до компрометиране на тази част от елинсталацията и оттам – създаване на опасност за неограничен кръг лица, намиращи се около фонтана. Забраната да се изпълнява СМР без съответен проект има за последица и допускане на друго нарушение от изпълнителя – да посочи правила за безопасна експлоатация на изграденото съоръжение, включващо периодични проверки и отстраняване на проявили се дефекти. В тази насока е изводът на тройната техническа експертиза, че такива проверки са били наложителни на всеки 6 месеца, особено при вложената обща влагозащитена трансформаторна кутия и начина на изолирането ѝ от проникване на вода в нея. Или, изготвянето на проект за определени СМР обезпечават правилното решаване на поставената пред проектанта задача, посочване на параметрите на необходимите за изпълнението ѝ материали, което подлежи на проверка от органите, одобряващи този проект. Това е гаранция за изпълнителя, че при спазването му ще се постигне съответното качество и надеждност при експлоатация на съоръжението. Дали СМР ще се извърши от изпълнителя или от подизпълнител не оневинява първия, доколкото той носи отговорността за осъществяването ѝ съобразно проекта. В случая подс. К. е възложил на св. Т монтажа на елинсталацията на вътрешното осветление на фонтана, без договор за възлагане на тези СМР върху последния като подизпълнител, а като лице, което фактически я е осъществило, но с материалите, осигурени му именно от К. , съобразно "уточнената" схема и местата на влагане на отделните ѝ елементи в цялото съоръжение. Поради това дейността на подс. К. следва да се разбира като такава по пряко изпълнение на СМР, при което е длъжен да спазва съответните нормативни изисквания за безопасното ѝ извършване, включително влаганите елементи и начинът им на монтаж да не създават опасност от причиняване на смърт или телесно увреждане някому. Дейността му подлежи на авторски надзор, на инвеститорски контрол и едва след положително становище извършената от него работа подлежи на приемане със съответните актове обр.15 и 16 и основание за държавната приемателна комисия да разреши ползването на съоръжението. Безспорно е,

че подс. 3. е бил определен да осъществява инвеститорския контрол върху осъществяването от изпълнителя на съответните СМР, а това е могло да стане на база на одобрените проекти и спецификациите към тях за необходимите за влагане материали, като гаранция, че отговарят на изискванията за безопасност. Относно тези обстоятелства са събрани още от първоинстанционния съд необходимите доказателства, но оценката им от съдилищата не съответства на разума на закона и на съдебната практика.

Настоящите съображения, свързани с обстоятелството изложение в отменителното решение № 299 по н.д. № 298/08 г. на ВКС-III н.о. показват, че и при второто разглеждане на делото въззивният съд, като не се е съобразил с дадените му указания от касационната инстанция, не е успял да извърши правилна оценка на онези правно значими факти, които да му позволят да приложи правилно материалния закон. Обстоятелствата от кръга на тези по чл.102 от НПК имат своето значение както за формиране на вътрешното убеждение на съда във връзка с конкретиката по осъществяване на деянието, предмет на обвинението, но те следва да се преценяват и с оглед на тяхното значение по определяне наличието или не на елементите на съответното престъпление и авторството и вината на привлеченото към отговорност лице. Затова достигането до съответните фактически и правни изводи законодателят е свързал с определени задължения на съдилищата по фактите, основани на заложените в чл.13 и чл.14 от НПК основни принципи на наказателния процес, нарушаването на които води винаги до ограничаване на правото на страните по делото да постигнат установяване на обективната истина съобразно своите виждания и интереси по случая. Доколкото касационната инстанция не може да установява нови факти, нейната роля е да контролира компетентните да сторят това съдилища и да дава задължителни за тях указания по правилното приложение на закона, в смисъл да обезпечи чрез обективен, всеотраден и пълен анализ на доказателствената основа от тяхна страна разкриването на обективната истина и приложението на онзи материален закон, който съответства на законосъобразно установените от тях факти, имащи своето правно значение за повдигнатото обвинение по конкретното дело. Всякакво противно разбиране обезмисля съществуването на касационната инстанция. Затова и указанията в постановленията и тълкувателните решения на Пленума на ВС, сега на ОСНК на ВКС са задължителни за правоприлагащите органи, като такива по правилното приложение на закона в горепосочения смисъл.

Въззивният съд се е съгласил с изразеното от градския съд становище за невинност на подсъдимите К. и З. , тъй като първият не бил допуснал визираните в обвинението му нарушения в пряка причинна връзка с вредоносния резултат, а вторият – и защото не може да бъде субект на престъплението по чл.123 от НК в горепосоченото му качество. Основното съображение на съда е, че без прекъсването на изолацията на захранващия кабел към осветителното тяло откъм ул."Гладстоун", което станало много по-късно от изпълнението на СМР и пускането на обекта в експлоатация от неустановено по делото лице, не би се стигнало до офазяването на декоративната гривна и до причиняване смъртта на В. М. Досежно изпълнението на трансформаторната кутия като влагоустойчива, а не водоустойчива се приема, че нямало доказателства тя да е трябвало да бъде водоустойчива, че била поставена на "повдигнато" място от външната страна на фонтана и че инсталацията е била осъществена от св. Т с висок разряд като елтехник, позволяващ му да осъществява много по-сложни елмонтажни работи и че инсталацията е работила нормално както през 72-часовата проба, така и впоследствие до повредата на посочения кабел, с което се прекъсвала каквато и да е причинно-следствена връзка със съставомерния резултат.

Това не е вярно. Обратно, не се установява каква е трябвало да бъде трансформаторната кутия и дали да е една, тъй като липсва одобрен проект за вътрешното осветление на фонтана. Не е защитено с такъв проект или отбелязване в заповедната книга и мястото на тази кутия – дали правилно е ситуирано, включително и спрямо нивото на тротоара (тъй като е имало затруднения с подземните комуникации), дали да е една или четири, както е била първоначалната идея, дали фактически изграденото място наистина е могло да поеме трансформаторната кутия на такава височина, че да не позволява тя да има досег, камо ли да се пълни с вода. Това обстоятелство не е проверено по никакъв начин, а данните от огледния протокол и фотоалбума към него сочат на друго. Пита се защо в протокола на държавната приемателна комисия като изпълнител на тази елмрежа (елинсталация) е посочена фирмата на св. Вл. Б. , разполагаща с лиценз за такива СМР, но която е извършила само замерване на кабелите, и то на външното осветление на КИЦ и заземяването на елтаблото, с които документи е минала преписката пред тази комисия, в чийто състав е участвал и подс. Зенгинов. Пак там положително становище от страна на авторския надзор относно елинсталациите е даден от св. К, при липса на защитен проект за вътрешното осветление на фонтана и спецификация за вложените при СМР материали. И накрая, липсват и указания на изпълнителя за поддръжка на съоръжението при бъдещата му експлоатация, което би определило кога и от какъв специалист следва да се осъществява тя. Именно като последица от тези нарушения е поставено началото на причинно-следствената връзка с причинения и заради неправилния

ремонт на елинсталацията от неустановено по делото лице съставомерен резултат. Друг е въпросът, че разследващите органи и прокуратурата са видели вина само у тримата привлечени към отговорност подсъдими за престъпление по чл.123 от НК, пропускайки данните за вина и у други лица, както и за извършени и други престъпления.

ВКС в настоящия си състав приема, че въззивният съд не се е съобразил с указанията в отменителното решение на III н.о. по оценката на доказателствата и оттам, и по правилното приложение на материалния закон. След като обстойно е описал какво е приел градският съд, той отново не е открил основание за ангажиране отговорността на подсъдимите К. и З. , като обаче се е позовал безадресно на съдебна практика и правната теория. А такава, но в противен смисъл, има, включително и в ППлВС № 2/79 г., т.2-6, изм. ППлВС № 7/87 г., в решения №№ 183/29.05.2000 г. по н.д. № 69/2000 г.- I н.о., № 188/10.04.2003 г. по н.д. № 111/2003 г. - III н.о., № 30/04.02.2004 г. по н.д. № 648/2003 г. и № 622/09.03.2004 г. по н.д. № 476/2003 г. на I н.о., включително и в отменителното решение № 299 от 21.07.2008 г. по н.д. № 298/2008 г. на III н.о. Изложените в настоящето решение съображения и посочената практика следва да му дадат възможност да изгради изводите си относно виновността или не на подс. К. и подс. З. за престъпления по чл.123 или чл.122 от НК, като обжалваното решение бъде отменено и делото бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд (като се съобрази и частичната отмяна на първото въззивно решение, засягащо тези подсъдими).

Въпросът за разноските на жалбоподателката ще се реши при новото разглеждане на делото.

Водим от гореизложените съображения и на основание чл.354 ал.1 т.4 от НПК Върховният касационен съд, Първо наказателно отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 470 от 19.01.2009 г., постановено по ВНОХД № 792/2008 г. от Софийския апелативен съд и ВРЪЩА ДЕЛОТО на същия съд за ново разглеждане от друг състав от стадия на съдебното заседание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: [подпис]

ЧЛЕНОВЕ: 1. [подпис]

2. [подпис]